

متهم ردیف اول پاییز وزمستان کم بارش ایران، گرمای ناشی شده از آلودگی هواست؟

بار امانت نتوانست کشید

زینب موزقی
خبرنگار گروه نشر روز

جهان گرمایی یاتائیرال نینونامش هرچه هست، زمستان امسال ایران را کم بارش کرده و حالادگر به جز تابستان نیامده، باید نگران ترش آنی در زمستان هم باشیم. کارشناسان هواشناسی و محیط زیست معتقدند کم بارشی امسال از تاثیرات تغییر اقلیم است و تنها ایران نیست که از تغییر اقلیم متضرر شده است. از خاورمیانه گرفته تا ژاپن و کانادا همه درگیر جهان گرمایی و در مقیاس کلی تر تغییر اقلیم هستند. ماجرا موثقی نگران کننده می شود که بر اساس گفته کارشناسان این روند تغییر اقلیم تا چند سال آینده ادامه دازد و مردم جهان باید با آن سازگار شوند. یعنی از نوع کشت تا زمان و میزان کشت گرفته تا صنایع و حتی تنظیم آب شرب را باید بالگوری جدیدی پیش بگیریم تا کشورمان کمتر دچار تنش آبی شود.
محمد درویش در گفت وگو با فرهیختگان «به گزارش آبی تی سی، سی، نهاد مرجع سازمان ملل اشاره می کند و می گوید: «اخبار اعلام شده که سال ۲۰۲۳ گرم ترین سال ثبت شده در تاریخ کره زمین بود و اطلاعات ثبت شده شان می گوید که به احتمال بسیار زیاد در طول ۱۸۰ هزار سال گذشته، کره زمین چنین سالی را سپری نکرده است. تقریباً در تمام مناطق جهان ما شاهد این روند هستیم. سطح یرف و یخچال هادر هم میا لیا، آلپ و کلیما نجا رو به شدت کاهش پیدا کرده و میزان تبدیل یزش ها از یرف به باران در همه جای جهان افزایش پیدا کرده است. مردم کانادای گویند که امسال پس از ۵۰ سال، اولین کریسمسی ایشست سرگذاشتند که هیچ برفی نداشت. در پیست بین المللی مسابقات اسکی در سوئیس برای دویمین سال، مجبور شدند که از یرف مصنوعی استفاده کنند؛ چراکه بارش برف نداشته اند. اینها واقعیت هایی هستند که ما نمی توانیم انکار کنیم.»

مردم ایران نباید فکر کنند که ما نفرین شده هستیم

درویش ادامه می دهد: «ما سالها ۶ میلیارد تن دی اکسید کربن منتشر می کنیم و جهان را تبدیل به گلخانه ای کرده ایم که به شدت در حال گرم شدن است. پیش بینی هائیز می گوید رهبران جهان از داریت و شجاعت لازم برای توافق و رسیدن به تعهدات ذیل توافق پاریس، برخوردار نیستند. زمان را می کشند و در نهایت ماه به ماه درجه افزایش دما را همی رسیدیم که این مز: هرز نابودی کره زمین است. اینها همه نشانه های است که ما داریم می بینیم و نباید انکار کنیم. مردم ایران نباید فکر کنند که ما نفرین شده هستیم و فقط ایران است که این اتفاق و تحولات زیست محیطی برای آن رخ می دهد. این هاست و محیطی زیستی در ادامه به انتشار تصویر مرز ایران و ترکیه نیز اشاره می کند و می گوید: «مدام تصویر مرز ترکیه و ایران را منتشر می کنند. در حالی که آنجا یک کوه سه هزار متری وجود دارد و در خط یرف، آنجا یرف دارد. دیروز به ارتفاعات بالادست ساری رفته بودم، در آنجا از ارتفاع دو هزار متر به بالا کوه یرف داشت. اما با زندگی ها به شدت کم شده و شکی در این امر نیست و قابل انکار هم نیست. آبشاریخی در ارتفاع پنج هزار متری در کوه دماوند، شکسته است. در آنجا که اما عملیات تکنژوتیک نداریم. در آنجا که دیگر تغییر کاری نداریم. در آنجا کارخانه فولاد و ذوب آهن وجود ندارد. اما تغییر اقلیم به ما دیکه می کند که همه سواری یک قایق هستیم.»

باید حق مان را از جهان بخوایم

درویش همچنین معتقد است که دولت هایمان در اجلاس های زیست محیطی بسیار بد عمل می کنند و اجلاس هارناجریم می کنند. این در حالی است که باید در اجلاس ها شرکت کرد. حرف مان را به جهان بزنیم. درویش می گوید: «همین اجلاسی که در کشور همسایه مان برگزار شد به دلیل حضور رئیس جمهور اسرائیل، تحریم شد. این در حالی است که رئیس جمهور اسرائیل در اجلاس سازمان ملل هم حضور پیدا می کند. وقتی حرف می زدیم باید آن را به جهانیان مطرح کنیم. وقتی حرف مان را بزنیم، دنیا به ما توجه می کند؛ ما کشوری هستیم که از میانه گین جهانی تغییر اقلیم بیشتر آسیب می بینیم؛ چراکه بخش قابل توجهی از کشور ما در عرض ۲۵ تا ۴۰ درجه شمالی قرار گرفته و اینجا به کمربند خشک جهان معروف است. بخش زیادی از ترکیه در مدار بالای ۴۵ درجه است. بین دو دریای سیاه و مدیترانه قرار گرفته و بخار آب بسیار زیادی دارد. ظرفیت گرمایی آن ویژه است و می تواند آن را استفاده کند.»

اسرائیل اگر عرضه داشت، سرخودش را دوامی کرد

این فعال زیست محیطی همچنین درباره وضعیت کشورمان نیز می گوید: «ما دریاچه ارومیه را خشک کردیم و ظرفیت گرمایی موجود را زین بریم ۱۰۰ سد روی ۴۰ رودخانه مان زدیم. طبیعی است حتی اندک ابری که می آید، وقتی وارد کانون حارثی ایجاد شده می شود، همه پراکنده می شوند. این به معنای آن نیست که دشمنی وجود دارد که ابرهای ما را می دزد. اصلا اسرائیل اگر عرضه داشت ابر بدز که سر خودش را دوامی کرد تا اکنون با بدترین خشکسالی خود دست و پنجه نرم نکند و دچار فرونشست زمین نشود. آمریکا

مگر می توان شهروندان را مجبور به کاری کرد که نخواهند!؟

۱ میلیون و ۲۵۳ هزار نفر با اجبار «شهردار تهران» شدند!؟

اختصاص داد که لحاظه تقریر این گزارش، اجرا و انجام تعداد ۹۵۴ پروژه از ۱۴۶۱ پروژه منتخب مردم در دوره نخست «من شهردام»، توسط شهرداری تهران به پایان رسیده است. در این مدت، به صورت مستمر گزارش وضعیت پروژه هائیز به اطلاع شهروندان رسانده شده است. آیا اینکه مردم با رویکردی متعهدانه به محله خود، نیازها و اولویت های محله خودشان را انتخاب و منتشر شد. در نهایت با تحقق خواسته خود کنند و شهرداری نیز خود را متعهد به تحقق خواسته های شهروندان به عنوان سرمایه اصلی و طلایی شهر بداند، سبب تولید اعتماد اجتماعی و امید نمی شود؟!
امسال نیز پروتعدادی ایجاد شده در جامعه شهروندی در خصوص صداقت و حقیقی بودن «من شهردام»، شهروندان تهرانی به مشارکت در دویمین دوره «من شهردام» و رأی به ۳۷۰۰ پروژه محلی با اختصاص اعتبار ۸،۸ همت دعوت شدند که مشارکت یک میلیون و ۲۵۳ هزار و ۱۳۹ نفری شهروندان را در پی داشت؛ مشارکتی که بدون صرف هزینه های هنگفت تبلیغاتی و صرفاً با استفاده از ظرفیت های خود کارکنان متعهد شهرداری تهران و روابط عمومی های تابعه با بهره گیری از رویکرد «تبلیغ و دعوت چهره به چهره» محقق شد. در همین راستا، امسال «سفیران من شهردام» در مناطق ۲۲ گانه، سازمان ها و شرکت ها در مجامع و معابر عمومی از روزنگارها گرفته تا پیاده رویها، سراهای محلات، مدارس، مراکز خرید، مراکز درمانی و ایسته به شهرداری تهران و... حضور فعال پیدا کرده و از طریق تبلیغات «چهره به چهره» این طرح را به شهروندان معرفی کردند تا آنها بتوانند از حق اساسی خود یعنی مشارکت در امور شهر بهره مند شوند و در بخشی از تصمیماتی که برای شهر، منطقه و محله ای که در آن زندگی می کنند، مشارکت داشته و سهم باشند.

«ادعای «اجبار شهروندان به مشارکت» توهین به آنان نیست!؟

برخلاف آنچه که نگارنده محترم در گزارش روزنامه فرهیختگان اظهار کرده است، در دعوت شهروندان برای مشارکت هیچ اجباری در کار نبوده است و اساساً مگر می توان

نیز فاشه همین است. کالفرنیزیا به شدت با کمبود آب رویه و شده و چشمه های تولید گردوخاک در آنجا نیز در حال افزایش است. بدترین آتش سوزی ها را داریم در

کانادا، آمریکا و سیبری می بینیم. دهه اتالاب چین خشک شده است. اینهایی که ادا می کنند توانسته اند مهندسی اقلیم انجام دهند، جزایه داد مشکلات زیست محیطی کشور خودشان نمی رسند!؟»

کم کاری رسانه ملی در طرح گفت وگوهای زیست محیطی

درویش همچنین به تصاویر منتشر شده از عربستان نیز واکنش نشان می دهلمی گوید «برخی نیز تصاویری از عربستان منتشر می کنند و می گویند که ببینید عربستان نیز یرف آمده و معلوم است که اینها درازمند هستی اقلیم و بارورسازی ابرها را پیش می برند. کشورهایی که وضعیت جغرافیایی شان شبیه به ما است، اصلا مدل هواشناسی شان قابل پیش بینی نیست؛ چراکه مرز بین خشکی هستند. مگر سال۹۸ نصف ایران را آب نبرد؛ باید آنها هم نتوجه بگیرند که ما اقدامی انجام دادیم که آن سال این همه آب داشتیم؟ حالا باید منتظر ماند که عربستان چه اتفاقی برایش رخ می دهد. میانگین ریزش های آسمانی درازمدت آن را باید بررسی کنیم و نباید فقط یک پدیده را در نظر بگیریم.»

درویش از کم کاری رسانه ملی درباره موضوعات زیست محیطی هم نقد می کند: «این کم کاری رسانه ملی ماست. برنامه و گفت وگوهای چالشی در این حوزه برگزار نمی کنند. آدم هایی که مردم به آنها اعتماد دارند را دعوت نمی کند که امروز زیست محیطی جهان را شفاف سازی کنند. همین امر باعث می شود که این دست از شایعات تقویت شود.» این فعال محیط زیستی تاکید می کند که برای تابستان نگرانی وجود دارد. «نگرانی بسیار جدی است و تقریباً نخچیان و جامعه دانشگاهی سال هاست که دارند این نگرانی را فریاد می زنند؛ اینکه سیاست کشور ریزش میانی یک اقتصاد آب محورجنینید، طرح های انتقال آب اجرا نکنید، سفره های زیرزمینی را تخلیه نکنید. دوستان مقاومت می کردند و می گفتند اینها می خواهند ما به خودکفایی برسیم. ماژوئتمند نشویم! اینها همه واقعیت های است که ما در حال هشدار دربار آن بودیم. اما توجه نکردند و حالا بحران به مرزهای جدی تری رسیده است.»

دولت بالاخره صدای خطر را شنید

درویش همچنین با اشاره به سند ملی و راهبردی تحول امنیت غذایی می گوید: «در این سند آشکار و به وضوح مسئولان «بن نتیجه رسیدند که حقایق کشاورزی باید کاهش پیدا کند و ماه به سمت این برویم که بتوانیم سفره آب های زیرزمینی مان را تعادل ببخشیم. تالاب هایمان را در وادار احیا کنیم تا بتوانیم به یک زیست پایدار برسیم. این یک اتفاقی است که هر چند در امانسندان آندوین و منتشر شد. در نهایت امیدوارم که دوستان به این تن هددند که کل آب مصرفی در کشاورزی قرار تا سال۱۴۰۸

از ۷۰ میلیارد متر مکعب به ۵۱ میلیارد متر مکعب کاهش پیدا کنند. این دیگر سندی است که تصویب شده است. بیان منفی سفره آب های زیرزمینی که اکنون ۱۵۰ میلیارد متر مکعب است، قرار است ۱۰۵ میلیارد متر مکعب کاهش پیدا کند. یعنی ۴۵ میلیارد متر مکعب باید به سفره آب های زیرزمینی مان اضافه کنیم. اینها همه نشان می دهد که

دولت بالاخره صدای خطر را شنیده است.»

«بارندگی ۴۴ درصد کمتر از نرمال بودن

همچنین احد وظیفه، رئیس مرکز ملی اقلیم و مدیریت بحران خشکسالی سازمان هواشناسی کشور نیز درباره وضعیت بارش ها تا به اینجای سال در گفت وگو با «فرهیختگان» می گوید: «تا به امروز تقریباً ۳۶٫۶ دهم میلیمتر بارندگی داشتیم که این میزان از بارندگی باید ۶۵ میلیمتر می شد. بنابراین بارندگی ها ۲۴ درصد کمتر از نرمال هستند. اما بخش عمده زمستان هنوز باقی مانده و ما فقط ۱۰ روز اول زمستان را تجربه کردیم. امیدواریم که شرایط بهبود پیدا کند. اما اگر همچنان ادامه داشته باشد، طبیعی است که شرایط بسیار بحرانی خواهیم داشت. به هر حال همین الان نیز محدودیت های قابل ملاحظه ای برای تامین آب بسیاری از شهرها اعمال شده است. اگر چنین وضعیتی ادامه پیدا کند، وضعیت ناخوشایند خواهد بود و حتی برای آب شرب نیز چالش مواجه می شویم. استان هایی مانند تهران، خراسان، سیستان و بلوچستان و کرمان وضعیت چندانی مطلوبی ندارند. اما موضوعات خروستان آنچنان بد نیست؛ چراکه سال گذشته بارش های خوبی داشت و تا امسال این وضعیت نسبت خوب تادام دارد. اما اگر وضعیت بارش ها در زاگرس نامطلوب شود، رودخانه های بزرگ جنوب غرب کشورمان نیز در فصل گرم متاثر خواهند شد.»

گرم ترین آذر ۳۵ سال گذشته را تجربه کردیم

وظیفه همچنین درباره دلایل نبود بارش در زمستان امسال معتقد است که دلایل بسیاری وجود دارد. او تصریح می کند: «دقیق نمی دانیم که چرا بارش نداریم. اما اگر به کمیت های تاثیرگذار مانند دما دقت کنیم، می بینیم که با وجود پیش بینی آلئینوو بارش های خوب پاییزی امسال بارش هادر پاییز به شدت کمتر از نرمال بود. این تنها شامل ایران نمی شود. جنوب اروپا مانند کشورهای ایتالیا، اسپانیا، یونان و جنوب فرانسه و همچنین کشورهای خاورمیانه، حتی برخی مناطق کانادا و آمریکا نیز در همین ماه های نوامبر و دسامبر بسیار کم بارش بودند. مشخصاً برای منطقه ما مهم ترین عامل دما بود، و دلیل گرمایی بی سابقه ای که در منطقه حاکم شد، مثلاً در آذر ماه بی هنجاری دما رکورد زد. گرم ترین آذری بود که از ۳۴ الی ۳۵ ساله گذشته مشاهده شد. این گرمایش بی سابقه، مانع تشکیل سامانه های جوی در شرق مدیترانه شد. این منطقه مهم ترین منبع تشکیل سامانه های جوی بارشی است که از ایران عبور می کنند و گذر سامانه از شرق مدیترانه باعث می شود که حوزه اقیانوس هند و دریای سیخ نیز در انتقال رطوبت سهمیم شوند. متأسفانه این اتفاق نیفتاد. به دلیل گرمایش، سامانه های بارشی بسیار ضعیف عمل کردند یا تشکیل نشدند یا گذرشان بسیار ضعیف بود و در نتیجه با بارش های خوبی مواجه نبودیم.»

هر نقطه را باید با وضع خودش مقایسه کرد

رئیس مرکز ملی اقلیم و مدیریت بحران خشکسالی سازمان هواشناسی کشور همچنین درباره مقایسه وضعیت بارشی کشورمان با سایر کشورهای دیگر معتقد است که عربستان

فرهنگیچگان

روز فتنه

در آمار ی اعلام کرد که در دهه های اخیر، هر سال ۶ میلیمتر از بارشش کم شده است. او می گوید: «این تغییر اقلیم جهانی است و تنها مختص کشور ما نیست. همسایه هایمان نیز از این وضعیت ننج می برند. مساله بعدی که باید به آن توجه داشت، این است که هر نقطه را باید با وضعیت خودش مقایسه کرد. یعنی مقایسه ایران و عربستان یا حتی گیلان و یزد هم صحیح نیست. خشکسالی و گرمای بی سابقه امسال فراگیر بود. هم در عربستان بارندگی ها کم بود و هم در ایران. اما بارش های ایران و عربستان بسیار متفاوت است. عربستان بارش کمتری نسبت به ایران دارد.»

باید تکلیف مان را با تغییر اقلیم روشن کنیم

وظیفه تاکید می کند: «این روزها در فضای مجازی برخی مسائل محیط زیستی را بزرگنمایی می کنند و روی آن متمرکز می شوند. ولسی واقعیت این گونه نیست. او همچنین درباره اینکه اکنون برای مقابله با این تغییر اقلیم، چه باید کرد، می گوید: «ما باید تکلیف مان را روشن کنیم که همچنان قرار است باروش سابق ادامه دهیم یا اینکه با توجه به تغییراتی که در دما، بارش و رطوبت می بینیم، تصمیمات دیگری اتخاذ کنیم. آنچه که مسلم است، این است که ما با تغییر اقلیم نمی توانیم مقابله کنیم اما در کوتاه مدت باید خودمان را بیشتر سازگار کنیم و سازگاری به معنای این است که در رفتارهای فردی و جمعی، از منابع آبی مان بهتر استفاده کنیم و مدیریت بهتری صورت بگیرد. این امر می تواند شامل کشاورزی، صنعت، شرب و هر بخش دیگری که سبب می شود مصرف آب نسبت به شرایط نرمال کاهش پیدا کند، شود. مثلاً در کشاورزی، نوع کشت، زمان و روش و محصول کشت شده تاثیرگذار هستند. به هر حال این موارد به گونه ای باید مدیریت شود که محصولات نیازمند به آب کم تولید شوند.»

موجودی سدهای پایتخت ۱۵ درصد است

فیروز قاسم زاده، سخنگوری صنعت آب نیز می گوید که پیش بینی های پربارشی در فصل پاییز محقق نشد و کشورمان برای چهارمین سال متوالی، شرایط خشکسالی را تجربه می کند. قاسم زاده می گوید: «با توجه به عدم دریافت بارش های کافی، با تنظیم برنامه مدیریت منابع و مصارف حوضه های آبریز و اجرای طرح های مناسب، در صد تامین آب مطمئن برای بخش های مختلف مصرف به ویژه بخش شرب هستیم.» او همچنین در خصوص خروخی سدهای کشور می گوید: «خروخی سدهای کشور از ۵۲۵ میلیارد متر مکعب در سال آبی گذشته به حجم ۶۰۵ میلیارد متر مکعب رسیده است که نشانگر رشد ۲۰ درصدی میزان تامین مصارف از محل سدها نسبت به سال گذشته است.» قاسم زاده موجودی مخازن سدهای کشور را در تاریخ ۹ دی ماه ۴۰۱ میلیارد مترمکعب، معادل ۲۰،۷ میلیارد متر مکعب دانست و ادامه داد: «این میزان در ۱۵ سال گذشته ۸۰،۵۴ میلیارد متر مکعب بود که نشانگر ۸ درصد رشد نسبت به سال گذشته است. البته حجم سدها در مقایسه با متوسط پنج سال گذشته دارای کاهش ۱۰ درصدی است. همچنین در صد پرشدگی سدهای پایتخت ۱۵ درصد است. مجموع ۱۳ سد مهم حوضه آبریز دریاچه ارومیه نیز حدود ۲۴ درصد پرشدگی دارد که نسبت به سال آبی گذشته ۱۵ درصد کاهش داشته است.»

برخی خطاهای کوچک هم رخ دهد؛ بنابراین طبیعی است که در جریان اجرای طرحی در این وسعت و در این حد از مشارکت شگرف، برخی خطاهای موزدی و فردی و مقطعی رخ داده باشد که نهاد های ناظر به محض اطلاع، بلافاصله پیشگیری و رفع خطا نمودند. اما آیا هیچ عقل سلیم و انسان عالمی، یک سربز و شیرین را صرفاً به خاطر یک هجای اضافه در یکی از مصرع ها، به باد انتقاد و توهین و هجو می گیرد!؟

«آیا باید دانش آموزان را از چرخه آموزش شهروندی حذف کرد!؟

و اما درباره حضور «سفیران من شهردام» در مدارس، باید گفت که اگر باور داریم که دانش آموزان آینده سازان و صاحبان آینده شهر هستند، آیا نباید در جریان آموزش مشارکت شهروندی قرار بگیرند و کسب دانش و تجربه کنند؟! آیا نهاد شهرداری می تواند دانش آموزان را از چرخه آموزش شهروندی حذف کند؟! دانش آموزان به عنوان تصمیم سازان آینده و «شهرداران مدارس» که از سالیان پیش تحت این عنوان برای کسب تجربه در امور مدیریتی با همکاری شهرداری تهران و آموزش و پرورش تعلیم می بینند، با تصمیم و انتخاب خود در این طرح مشارکت کردند. همچنین پرخلای آنچه در گزارش آن رسانه ارزشمند ذکر شده است، شبکه های بهداشت و درمان از زیرمجموعه های دانشگاه علوم پزشکی هستند که در اجزای این طرح همکاری نداشته اند و از سراهای محلات با شهروندانی که در این مراکز دریافت خدمات داشته اند، تماس حاصل نشده است.

بنابراین، شهرداری تهران در طرح بزرگ «من شهردام» نه تنها شهروندان را مجبور به مشارکت در این طرح نکرده است، بلکه طبق اصول ۱۰۰، ۱۰۱ و ۱۰۲ قانون اساسی که اشاره امور شهرها را مبتنی بر مشارکت مردم می داند، حق اساسی و کم شده شهروندان را به آنها بازگردانده و در واقع به شهروندان شریف تهرانی توهین و دخل و تصرف در مدیریت شهر به نفع خواسته های خودشان را اعطانموده است؛ چراکه آنان ولی نعمتان انقلاب و نظام هستند.

۷